

Vetőgép

Vetőgép dübörög...
Két tehénke húzza...
Kipergett belőle
Sok, szép piros búza.

Tavaszi vetésről
Jönnek hazafele...
Reménységgel van a
Gazda szive tele.

Föld alatt a gondja,
Istenben a hite:
Lesz köznapra kenyér,
Ünnepre meg pite!

Lesz mit el is adni!
S ami kell majd: minden!
Hívó munkásait
Megáldja az Isten!

Alsódobsza.

Balogh József.

Ünnepi beszéd március 15-re

KIS MAGYAR TESTVÉREIM!

Ünnepet ül ma a magyar nemzet, ünnepelnek ma a magyar szívek szerte a világon! A szívetek fölött háromszinű kokárdát simogat a márciusi szél, bent a lelketekben pedig ott dörömböl már a kikeletet váró szabadulás vágya.

És mégis, tudom, ha többször hallottátok is már, szeretnétek újra hallani, mi történt ezen a napon, miért ünnepelünk minden év március tizenötödikén.

Elmondom.

Tudjátok, mi a magyarnak március 15? Az, ami a bezárt rabnak a szabadulás édes pillanata! Ami a sötét éjszakában vándorlónak a hajnal első napsugara. A hideg téltől elesigázott madárkának a tavasz langyos fuvallata. Ezen a napon mosolygott ránk a szabadság hajnala, ezen a napon lett szabad a magyar.

Hát addig nem voltunk szabadok? — kérdezitek tőlem. Nem bizony! Sok évszázadon át szenvedett a magyar. Pusztította a

tatár, irtotta kétszáz éven át a török, amikor meg kiszabadult végre ennek uralma alól, akkor sem tehette azt, amit akart: mások parancsoltak neki.

Eljött azonban a rabmagyaroknak is a szabadság első nap-sugara.

1848. március 15-öt irtak akkor. S ezen a napon rázta le rabsága bilincseit a magyar!

Ez a nap volt az, amikor felbuzdult a magyar vér, különösen a magyar ifjuság szívében. Kibontották újra Magyarország Nagyasszonyának régen összehajlott lobogóját s ezt a szót irták rája kitörülhetetlen betűkkel: szabadság!

Vezérek, akiket bizonyára már ti is hallottatok emlegetni, Petőfi, Jókai, Vasvári voltak. Ezek azután megindultak a lelkes fiatalsággal, hogy felszabadítsák a sokat szenvedett, szegény magyar nemzetet. Hazánk fővárosában, Budapesten történt mindez, s mintha az ég is sirt volna örömeiben, kövér csöppekben hullott az eső. A lelkesedés azonban nem sokat törődött most azzal, ha bőrig áznak is! És bár a pesti utcákon hóval vegyes sártömeg volt, egyre többen csatlakoztak a nemzeti zászlót vivő fiatalokhoz. S aki odaállt közójük, az mind feltűzte azonnal keblére a háromszinű kokárdát, amelyen most a ti szívetek fölött van.

Volt akkor ott Pesten egy kávéház, Pilvax-nak nevezték. A neve ugyan nem volt magyar, de akkor még bizony sok német is élt a fővárosban. Ez a kávéház volt akkor a szabadságért lelkesülő magyarok találkozó helye. Itt határozták el, hogy nemcsak beszélnek, hanem tesznek is, hogy végre szabad legyen a magyar!

Innen indultak el a zászlóval s ott meneteltek a jó Isten szabad ege alatt, a metsző friss tavaszi szélről verve a Nemzeti Múzeum elé. Amikor odaértek, egy sápadt, sovány ifju lépett elő a tömegből s messze hallhatón kiáltott a tömegbe:

— Esküszünk, esküszünk, hogy rabok tovább nem leszünk!

A szabadság pacsirtája, Petőfi volt ez az ifju s gyújtó szövegére esküre lendült ott minden magyar jobbja, esküre nyílt ajka, s egy szívvel-lélekkel dübörögték utána:

— Esküszünk, esküszünk, hogy rabok tovább nem leszünk!

Ó, milyen gyönyörű nap volt az, gyermekek! A szabadság születésnapja! Mert ennek a nagy eseménynek híre bejárta az egész Magyarországot, s ahol meghallották, csak egyet tudtak rá felelni: Rabok tovább nem leszünk!

A tömeg ekkor már annyira föllelkesedett, hogy valóban cselekedni is akart. Megindultak tehát a közelben levő könyvnyomda felé s ott minden előzetes engedély nélkül kinyomtatták a magyar nemzet kívánságát tartalmazó 12 pontot és Petőfi Talpra magyarját!

Gondolhatjátok, milyen örömmel kapkodta szét a lelkes tömeg ezt a gyönyörű költeményt! Mindenki tudni akarta, mindenki ugy szorongatta kebléhez a papírt, amelyen a Talpra ma-

gyar volt, mintha valami szent dolgot akart volna szívébe zárni örökre! Az első lépés már megvolt: szabaddá tették a nyomtatást, a többi azután gyorsan követte ezt!

Eppen, hogy csak megebédeltek, már is újra összegyűlt a lelkes ifjaktól álló csapat a nemzeti zászló alatt. Ujra a Nemzeti Múzeum elé vonultak, majd megindultak Budára, hogy a várból kiszabadítsák az ott elzárva lévő egyik magyar író. A helytartótanács, ahogy akkor nevezték a főváros és az ország ügyeinek intézőit, a várban volt, amelyet katonaság tartott megszállva. Bizony nem kis dolog volt az, pusztá ökölrel, meg egy Szűzmáriás lobogóval vonulni a katonák ellen. De a lelkesedés még a fegyvereknél, ágyuknál is hatalmasabb lehet! Mit törődtek akkor a halállal azok a bátor ifjak! Még az életüket is szívesen feláldozták volna hazájuk, magyar nemzetük szabadságáért!

A katonaság — látva a felvonulók elszántságát — utat nyitott számukra, a helytartótanács pedig jobbnak látva, ha teljesíti a lelkes tömeg kívánságát, a rabláncra vert író szabadon engedte.

Mikor azután kihozták a börtönben legyöngült s a szíve mélyéig megfáradt öreg író, kocsira ültették, kifogták a lovakat kocsija elől s valóságos diadalmenetben vitték át Pestre, rég nem látott családjához.

Estére fényárban uszott a város. A Nemzeti Színházban már javában folyt a diszeloadás, mert az addig eltiltott magyar drámát, a Bánk bánt adták elő. A mámoros tömeg azonban ide is bevonult, mert újra és újra Petőfi gyönyörű esküjét akarta hallani, mintha nem tudott volna vele betelni eléggé. A Talpra magyar után elénekelték a Himnuszt, majd a Szózatot.

Nem tudom, gyermekek, énekelték-e valaha jobban átérezve a magyarok, ezt a gyönyörű imát:

Megbűnhődte már e nép a multat s jövődöt...

Igen... Énekeltük, gyermekek...

... Amikor tizennyolc évvel ezelőtt, egy juniusi délután megkondultak a harangok szerte az egész országban és siratták az ezeréves Magyarországot...

Akkor, ezen a napon nyilalt bele minden magyar szívébe, de nagyon fájdalmasan ez az ima, amikor a földi emberek igazságtalansága ellen az Egek Urához, az Istenhez föllebbeztünk oltalomért esedezve:

Isten, áldd meg a magyart!...

Akkor, azon a gyönyörű március 15-én szabad lett a magyar, ezen a hozzánk közelebb eső szomorú napon vágta őt részre ezeréves hazánkat! De mit gondoltok, kedves gyermekeim, örökre így marad?

Ha ti is olyan lelkesen fogtok dolgozni édes hazánk boldogulásáért, mint azok a márciusi ifjak, ha bennetek is lesz annyi elszántság és bátor akarat, mint bennük volt, akkor lehetetlen,

hogy meg ne hallgassa a jó Isten buzgó imánkat: s. valóra válik mindennapi szent hittevésünk:

Hiszek Magyarország feltámadásában!

Ugy legyen!

BESZÉDVÁZLAT FELNÖTTEKNEK.

- I. A multhoz csak avatott kézzel szabad hozzányulni.
Az elmúltakat megszépíti az emlékezet.
Mivé magasztosult nekünk az a március 15, trianoni rab-
ságban sinylődő magyaroknak!
- II. Mi van azon ünnepelni való, hogy kilencven évvel ezelőtt
Petőfi elszavalta a Talpra magyart!
Mit lát a mai magyar abban a március 15-ben?
Vannak, akik Petőfit ünneplik benne,
mások Kossuthot,
ismét mások a vezéreket, a hires tábornokokat,
a hős honvédeket...
Nekünk ma azt a fiatalos tettekézséget, hazafias lelkesedést és az igaz ügyért való tántoríthatatlan nemzedéket
kell ünnepelnünk, amely a maga igazáért mindent, még
egyéni érdekeit is fel tudta áldozni!
Ma sem azt tesszük, amit akarunk!
Szent István Magyarországa ma öt darabban hever!
Testvéreink milliói szülőföldjükön lettek hontalanokká.
Mit tegyünk?
Kövessük annak a nagy nemzedéknek példáját!
A márciusi nemzedék nem elégedett meg az eszmék fel-
ismerésével, hanem tettekkel is helyt állt értük.
A márciusi nemzedék azzal lett halhatatlan, hogy nemes
öntudattal hitte és vallotta: az emberek és nemze-
dékek elmulhatnak, csak a nemzetnek legyen örök
élete!
A márciusi nemzedék a semmiből teremtett olyan sere-
get, amely dicsőséges csatákban verte tönkre Európa
akkor legbüszkébb és egyik legjobban felszerelt had-
seregét.
A márciusi nemzedék bebizonyította, hogy egyetlen pró-
féta sem maradt magára eszméivel, ha a magyar
nép szívéhez fellebbezte meg a történelem és a poli-
tika helytelen, vagy bűnös ítéletét!
- III. Ez az örök tanulság tündöklék felénk a nagy márciusi nem-
zedék cselekedeteiből, ez állította őket örök példaképül
minden idők magyarja elé!
Kövessük őket!